

LLENGUA CATALANA I LITERATURA

2n de Batxillerat

1r trimestre

COMUNICACIÓ I LLENGUATGES

- El procés de comunicació / Les funcions del llenguatge
  - Emissor/emotiva
  - Receptor/conativa
  - Missatge/poètica
  - Referent/referencial
  - Canal/fàtica
  - Codi/metalingüística

CATEGORIES GRAMATICALS

- CATEGORIES GRAMATICALS
  - Nom
  - Verb
  - Adjectiu
  - Determinant
  - Pronom
  - Adverbi
  - Preposició
  - Conjunció
- SINTAGMES
  - Sintagma nominal
  - Sintagma verbal
  - Sintagma preposicional
  - Sintagma adjectival
  - Sintagma adverbial
- FUNCIONS SINTÀCTIQUES
  - Subjecte
  - Predicat verbal
  - Predicat nominal
  - Complement del nom
  - Complement d'adjectiu
  - Complement directe
  - Complement indirecte
  - Complement preposicional
  - Complement predicatiu
  - Complement atribut
  - Complement circumstancial

ELS DETERMINANTS

- 1) Articles: *el, la, els, les; en, na* (personals).
- 2) Demostratius: *aquest, aquella ...*
- 3) Possessius: *meu, teu, seu, nostre, vostre* (tònics)...; *mon, ton* (àtons)...
- 4) Quantitatius: *molt, poc, bastant, gaire, força...*
- 5) Numerals: *primer, segon...* (ordinals); *dos, tres...* (cardinals); *doble, triple...* (múltiples); *un terç, un quart...* (partitius).
- 6) Indifinites: *alguna, tots, qualsevol, cap, altres...*
- 7) Interrogatius: *quin, quina...*

REMARQUES

- El català no té un **article neutre** equivalent a l'article **lo** del castellà, sinó que té un conjunt de formes pròpies que expressen el mateix.
- Pel que fa als **dies de la setmana**:
  - No duen article quan fan referència a un dia concret, inclòs entre els set dies anteriors o posteriors al dia en què es parla:
La reunió és dijous. (*dit, per exemple, el dilluns anterior*)
  - Han de dur article si se'n parla en general o es refereixen a un dia que queda més enllà d'un marge de set dies abans o després del dia en què es parla:
El dissabte és part del cap de setmana. (*tots els dissabtes*)
El(s) divendres vaig al gimnàs. (*cada divendres*)
La reunió serà el dijous 27 de març. (*dit, per exemple, el dia 8 de març*)

REMARQUES

- Quan els **possessius** precedeixen el nom que acompanyen porten article, excepte en la forma **llur** , que és pròpia de la llengua escrita i que es refereix sempre a més d'un posseïdor/posseïdora
- Els demostratius poden acompanyar un substantiu o poden substituir-lo. Segons la funció que fan són, doncs, adjectius o pronoms.
- **Aquell** material és antiquat. (*adjectiu*)
No sé si triar **aquest** o **aquell** . (*pronom*)

REMARQUES

- Per escriure bé els numerals cardinals has de saber que el guionet s'usa entre les desenes i les unitats i entre les unitats i les centenes. Per això va bé recordar la combinació de lletres **D-U-C** (desenes-unitats-centenes) per usar correctament el guionet en les xifres escrites amb lletres.

REMARQUES

- Hi ha quantitatius que tenen formes diferents per al masculí i el femení, i per al singular i el plural:

quant, quanta, quants, quantes, tant, tanta, tants, tantes, molt, molta, molts, moltes, poc, poca, pocs, poques

- D'altres, només tenen singular i plural:

Bastant, bastants, gaire, gaires

- I finalment, uns altres sempre tenen la mateixa forma i són, per tant, invariables:

Massa, força, prou, més, menys, que

REMARQUES

- No confongueu l'ús de *gens* amb el de *res* (pronomen que equival a “cap cosa”).
No tinc gens de feina. (*no*: No tinc res de feina)
No em queda res per fer.
- El mot *algo* és incorrecte; en lloc seu, s'ha d'usar: *alguna cosa*, *quelcom* (en textos de registre molt formal), *res* (en frases condicionals o interrogatives).
Hi ha alguna cosa que no va bé.
En aquesta conferència insinuaré quelcom de nou.
Vols res més?
- En lloc de *el/els/les demés*, s'han de fer servir formes com ara: *els altres*, *els restants...* o, en sentit genèric, *la resta*.
Ja he fet tres exercicis; la resta els faré demà.
- *Mateix*, *mateixa*, *mateixos*, *mateixes*, són adjectius i, per tant, acompanyen sempre el nom i no s'usen mai com a pronoms. Per evitar-ho es pot recórrer a diversos pronoms febles i al possessiu, o de vegades pots suprimir-los.
– En lloc de:
Va identificar el virus. Les característiques del mateix són...
podem escriure:
Va identificar el virus. Les seves característiques són...

REMARQUES

-En lloc de:

Un any després de comprar el pis va vendre el mateix per gairebé el doble.

podem escriure:

Un any després de comprar el pis el va vendre per gairebé el doble.

– En lloc de:

Han fet un teatre nou, i en la inauguració del mateix hi va haver un problema.

podem dir:

Han fet un teatre nou, i en la inauguració hi va haver un problema.

- La forma *hom*, que és molt formal, equival a l'impersonal *es*, o a les formes *algú*, *hi ha qui*, *n'hi ha que...*

Hom creu que aquest producte és estimulant.

Es creu que aquest producte és estimulant.

N'hi ha que creuen que aquest producte és estimulant.

- En les frases interrogatives, condicionals o negatives, convé reservar *massa* per a quan realment volem indicar “excessivament”, i emprar *gaire* quan volem indicar “molt”.

No tinc massa feina (*no tinc una feina excessiva, que superi les meves possibilitats, però tinc feina*).

No tinc gaire feina (*no tinc feina suficient, puc agafar més feina*)

REMARQUES

- Les formes *varis* o *vàries* són els plurals de l'adjectiu qualificatiu *vari* i *vària* (que vol dir “de caràcter diferent, de distinta espècie o mena”).
- Una faldilla de colors *varis*
Per tant, no es poden utilitzar com a adjectius indefinits.
Hi havia uns quants alumnes suspesos (o bé : alguns, diversos, diferents...).
- *Cada* equival a “tots els elements d'un conjunt, no aquest o aquell en particular” .
- *Cada* ovella al seu corral.
Generalment, es consideren preferibles les formes *cada dia*, *cada setmana*, *cada mes*, *cada any* en lloc de *tots els dies*, *totes les setmanes*, *tots els mesos*, *tots els anys*.
- Fem servir *mateix* i *mateixa* i no *propi* i *pròpia* quan volem fer èmfasi.
- Va venir l'alcalde mateix. (*no* : “el propi alcalde”)
- Fem servir *el seu propi*, *la seva pròpia*... quan volem fer èmfasi en algú o alguna cosa que pertany o correspon a la persona de qui parlem:
- Va incendiar la seva pròpia casa.
Els seus propis fills els han denunciat.

ALTRES CATEGORIES GRAMATICALS

- El substantiu: la flexió en gènere i nombre
- L'adjectiu: la flexió en gènere i nombre

CATEGORIES GRAMATICALS INVARIABLES

- La preposició
- La conjunció
- L'adverbi

EL SINTAGMA

- Tipus de sintagmes:
  1. Sintagma nominal
  2. Sintagma verbal
  3. Sintagma preposicional
  4. Sintagma adverbial
  5. Sintagma adjectival

EL SINTAGMA NOMINAL

- Nucli = Nom (categoria gramatical qualsevol substantivada)
- Complement del nom
- Sintagma nominal en aposició

EL SINTAGMA VERBAL

- En relació al verb = tipus d'oracions segons el predicat
  1. Copulatius
  2. Predicatius
    - 2.1 Transitius
    - 2.2 Intransitius
    - 2.3 Reflexius
    - 2.4 Recíprocs
    - 2.5 Pronominals
    - 2.6 Defectius

EL SINTAGMA VERBAL

- Segons la relació que presenten amb el subjecte:
  1. Verbs personals.
  2. Verbs impersonals
- Altres tipus d'oracions:
  1. Passiva
  2. Passiva reflexa

EL SINTAGMA VERBAL

- Altres tipus d'oracions:
  1. Passiva
  2. Passiva reflexa

RELACIONS SEMÀNTIQUES

1. Sinonímia (total i parcial)
2. Antonímia
3. Polisèmia
4. Homonímia (Homografia-Homofonia)
5. Hiperonímia-Hiponímia
6. Paronímia
7. Monosèmia

FUNCIONS SINTÀCTIQUES I PRONOMS FEBLES

PERSONA	SINGULAR	PLURAL	FUNCIO SINTÀCTICA	EXEMPLE
1a persona	me / m' / em / 'm	nos / ens / 'ns	- Complement directe - Complement indirecte	Em dutxo en un moment (CD) Em rento la cara ràpidament (CI)
2a persona	te / t' / et / 't	vos / us	- Complement directe - Complement indirecte	Et pentinaré després (CD) Et dono cafè sense sucre (CI)
3a persona	masculí: lo / l' / el / 'l femení : la / l'	lo / els / 'ls les	- Complement directe quan és determinat - Complement atributiu quan és un substantiu determinat	Jo l' estimo molt (CD) Aquest noi l' és (C Atrib)
	neutre: ho		- Complement directe quan és neutre o és una oració subordinada . - Complement atributiu quan és un adjectiu , un substantiu indeterminat o una oració subordinada	En Martí ho dirà demà (En Martí dirà demà <u>que es casa</u>) Aquella casa ho era (Aquella casa era <u>bruta</u>)
	li / (hi només en combinacions)	los / 'ls / els	- Complement indirecte	-Doneu - los els exàmens -Doneu- li pa
	reflexiu : se / s' / es / 's		- Complement directe de sentit reflexiu - Complement indirecte de sentit reflexiu	- Ella s' arregla (CD) - Ella s' arregla els cabells (CI)

adverbials	ne / n' / en / 'n	- La majoria dels complements introduïts per la preposició <i>de</i>	N' arriba (de Girona)
	hi	<ul style="list-style-type: none"> - Els complements de règim verbal no introduïts per la preposició <i>de</i> - Els complements circumstancials no introduïts per la preposició <i>de</i> - Els complements predicatius 	<ul style="list-style-type: none"> - Hi pensa molt (en ell) CRV - Hi treballa des del gener (a la fàbrica) CCL - Hi té el vidre (trencat) C Pred

EL VERB

- Verbs **regulars** Segueixen un model de conjugació i tenen terminacions regulars. Comprar, perdre, sortir, ...
- Verbs **irregulars**: No segueixen un model de conjugació. Tenen més d'una forma d'arrel (part fixa). Anar, saber, ...

– DEFINICIÓ: Paraula que expressa accions, estats o processos en un temps determinat.

– FORMA:

LEXEMA + DESINÈNCIES

DESINÈNCIES

Indiquen la persona, el nombre, el temps, el mode, l'aspecte i la veu:

1. *Persona*: 1a, 2a, 3a.

2. *Nombre*: Singular/plural.

3. *Mode*:

- Indicatiu: expressa una realitat: Héctor xarra massa a l'aula
- Subjuntiu: Expressa desig, possibilitat o dubte. Tant de bo, Raül estudiara més.
- Imperatiu: Expressa ordre, manament o instrucció: Calleu!

4. Aspecte:

-Perfectiu: Acció acabada. L'Elena ha suspès moltes assignatures.

-Imperfectiu: Acció inacabada. Quan vaig entrar-hi, Maribel feia els deures.

5. Veu: Activa o passiva

L'Alícia treballa els deures diàriament. (Activa)

Els deures són treballats per l'Alícia diàriament.
(Passiva)

CONJUGACIONS:

1a Conjugació

És la més regular, exceptuant estar i anar. Verbs acabats en –ar.

2a Conjugació

La majoria dels verbs són irregulars (dur, dir , cabre, ser, haver...).

Verbs acabats en –er/-re.

Cal tenir en compte els **verbs velaritzats** (acabats en –ndre, -ldr, -aure, -eure, -iure, -oure) els qual prenen una –C en la primera persona del singular del present d'indicatiu:

Respondre: respon**c**.

Moldre: mol**c**.

3a Conjugació

Presenta moltes irregularitats (eixir, omplir, tossir, etc) Verbs acabats en -ir.

Presenta dos models de conjugació:

Purs: dormir (dorm, dorms, dorm, dormim, dormiu, dormen)

Incoatius (són la majoria): pateixen un increment -eix- en la primera, segona, tercera singular i tercera plural: servir_ serveixo

Alguns verbs es poden conjuguar de manera pura i de manera incoativa (resumir, teixir, engolir, etc)

